

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

40 An metus gravis, à quorumcunque præceptorum humanorum violatione excuset.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

est iniuste incussus; sed etiam, quando est incussus iuste; Quamuis enim, hic metus, non sit sufficiens ad rescissionem contractus, est tamen sufficiens ad excusandum à legis humanæ transgressione; quia lex humana non obligat cum tanto detrimento, ac incommodo; Vnde, qui,

propter homicidium commissum, inalicuius Principis domum, se recepit, nec inde sine periculo exire potest, ne à iustitiæ Ministris capiatur; diebus festis, ad Ecclesiam accedere non tenetur, vt sacrum audiat.

QVAESTIO XL.

An metus grauis, à quorumcumque praeceptorum humanorum violatione excuset.

CASVS.

SACERDOS quidam, cum, metu mortis compulsus, Clericum Neapoli occidisset, Florentiam se transtulit, ibique sæpius celebravit. Quæritur; vtrum, Clericum occidendo, sacrilegium commiserit, & in excommunicationem, ac irregularitatem, tam ex Clerici occisione, quam ex celebratione, inciderit.

SUMMARIVM.

- 2 Metus, excusare non videtur, quando præceptum humanum prohibet aliquid, lege naturali prohibitum.
- 7 Verè tamen, tunc etiam excusat.
- 8 Lex humana, regulariter, non obligat cum graui incommodo.
- 9 Vnde, tunc, obligat solum lex naturalis.
- 10 Sicut, cum quis, legem humanam inuincibiliter ignorat.
- 11 Humana prohibitio, tunc, non magis obligat, quam, si inuincibiliter ignoraretur.
- 12 Metus, excusat à pœnâ, debitâ ex iuris humani, non naturalis.
- 13 Vbi tamen agitur de bono communi, neque à violatione, ac pœna iuris humani.
- 14 Peccat tunc, quis solum materialiter,

contra legem humanam, non formaliter.

- 15 Metus excusat à Censuris.
- 16 Nec in Confessione, est explicanda circumstantia violationis iuris humani.
- 17 Neque vlla irregularitas, incurritur, ob violationem censura.
- 18 Porum obligat ad instar legis humanæ.

RATIONES DVEITANDI.

Quamuis metus grauis, à praeceptorum humanorum transgressione excuset, quando hæc, aliquid, alias, non intrinsecè malum præcipiunt, vel prohibenti; Est tamen specialis difficultas; an excuset, quando prohibent aliquid Diuina, vel naturali lege, prohibitum; Multi enim qui, in primo casu, hoc concedunt; in secundo negant; eisque propterea, Sacerdos videtur, Clericum occidendo, sacrilegium commi-

commisisse, & consequenter excommunicationem Canonis, & irregularitatem contraxisse. *Sanch. lib. 9. matr. disp. 31. num. 6. Duard. in explic. Bulla Coena lib. 1. c. 2. quest. 2. num. 7. & lib. 2. c. 3. qu. 13. concl. 3.*

3 Primò; Quia occidit personam Deo consecratam; hoc autem, est Sacrilegium, non minus, quam si occidisset, in loco Sacro. Neque obstat, quod, metu mortis compulsus, occiderit; Quia, cum occisio Innocentis, priuata auctoritate, sit actio intrinsecè mala, & contra legem naturalem, nullo metu excusari potest à culpà; tenebatur enim, mortem subire potius, quam Clericum innocentem occidere, cum malum culpæ, cuiuscunque malo, etiam propriæ mortis præferre teneretur. Si autem mortis metus, non sufficit ad Clerici homicidium excusandum à culpà, illud consequenter, nec excusare valebit à pœna excommunicationis, ac irregularitatis, illud annexà.

4 Secundò; Quia in ijs, quæ iuri Diuino, ac naturali aduersantur, quale est Clerici homicidium, metus non excusat à pœnà, vt habetur; *c. si quis coacti: 22. quest. 5. ubi: Si quis coactus, pro vità redimenda, vel pro qualibet causà, vel necessitate periuret; quia plus corpus, quàm animam dilexit, tres quadragesimas pœniteat;* Ergo etiam, in Clerici homicidio, quod legi Diuinæ, ac naturali aduersatur, metus, Sacerdotem homicidam ab excommunicatione, ac irregularitate excusare non potuit.

5 Tertio; Quia in *c. Sacris; de his, qua vi.* Pontifex decernit; communicationem cum excommunicato vitando, factam per vim, & coactionem, excusa-

ri à culpa, quia est simpliciter inuoluntaria; factam verò per metum, non excusari, licet minuat, quia est simpliciter voluntaria: additque: *licet metus attenuet culpam; quia tamen non eam prorsus excludit, cum pro nullo metu debeat quis mortale crimen incurrere; excommunicationis labe credimus inquinari.* Si ergo metus, communicationem cum excommunicato vitando, ab excommunicatione non excusat, quia non excusat à culpà; multò minus excusabit Clerici homicidium ab excommunicatione, ac irregularitate, cum illud similiter non excuset à culpà.

Quartò; quia Vxor, quæ metu mortis, copulam habuit cum fratre Mariti, priuatur iure petendi debitum, quia metus, licet culpam minuat, illam tamen non tollit. Sed hoc idem valet in Clerici homicidio, Ergo etiam, Clerici homicida, excommunicationem, & irregularitatem incurrit; Non minus enim, ei fuit voluntarium homicidium, quam Vxori incestus cum fratre Mariti, nec minus est intrinsecè malum homicidium, quam incestus.

RESOLVTIO,

Respondetur tamen; Sacerdotem, metu mortis, Clericum occidendo, sacrilegium non commisisse, sed simplex homicidium; ideoque neque excommunicationem, aut irregularitatem incurrisse. *Suar. tom. 5. in 3. p. d. 4. f. 3. num. 14. Sanchez tacitè se retractans. lib. 2. sum. c. 10. num. 49. Auila de cens. p. 2. c. 6. d. 8. dub. 5. Vasquez 1. 2. d. 98. c. 3. Clau. reg. lib. 2. cap. 5. num. 11. Salas 1. 2.*

Ec 2 tract.

tract. 13, d. 3, f. 2, num. 14. Suar. tom. 1. de relig. lib. 3. de sacril. c. 2. num. 4. Comitulus lib. 5. quest. 8. & alij apud istos.

8 Primò, quia Sacerdos, Clericum sic occidendo, peccauit solùm contra legem naturalem, prohibentem homicidium, non verò contra legem Ecclesiasticam, ex motiuo Religionis, ac in reuerentiam status Clericalis, prohibentem, ne quis manus violentas in Clericum iniiciat; *can. si quis suadente. 17. qu. 4.* Hæc enim, cum sit lex humana, in eo casu, cum tanto incommodo, ac vitæ discrimine, non obligabat. Circumstantia autem sacrilegij, desumitur ex legis Ecclesiasticæ prohibitione; hæc enim, ex motiuo Religionis, & in reuerentiam status Clericalis, prohibet, ne quis manus violentas in Clericum iniiciat. Cum ergo Sacerdos, metu mortis sibi incusso, Clericum occidens, contra legem Ecclesiasticam non peccauerit, consequenter neque Sacrilegium commisit, neque excommunicationem, aut irregularitatem contraxit; Censura enim non incurritur, nisi peccetur præcisè contra legem Ecclesiasticam, vt docent communiter Doctores in materia de Censuris.

9 Secundò; Quia, quando lex humana, prohibet aliquid, quod est intrinsecè malum; quamuis teneatur quis, mortem potius subire, quam illud agere; hæc tamen obligatio, ex ipsa lege humana non provenit; Hæc enim non obligat cum vitæ periculo; Sed ex vi præcepti naturalis, actionem intrinsecè malam prohibentis. Quamuis ergo Sacerdos, mortem subire potius, quam Clericum occidere teneretur; hæc tamen obligatio, ex lege

Ecclesiastica non oriebatur, sed solùm ex naturali; ideoque peccauit solùm contra legem naturalem, non verò contra Ecclesiasticam. Si autem contra legem Ecclesiasticam non peccauit; neque eius pœnas incurrit; hæc enim transgressoribus solùm sunt impostæ.

Tertiò; Quia, qui furatur, inuincibiliter ignorans, excommunicationem esse furto ab Episcopo impostam; propter furtum, excommunicationem illam non incurrit; Tum quia; *in c. vt animarum: de constit. in 6.* expressè decernitur; sententijs per statuta Ordinariorum prolatis, non ligari ignorantes. Tum quia, Episcopi legem inuincibiliter ignorans, offendit tantum ius naturale, contra quod se agere cognoscit, non verò Episcopi ius positium, quod inuincibiliter ignorat; Ergo solius prius iuris pœnas incurrit, non verò excommunicationem, quæ est pœna, per legem Episcopalem, imposta. Sed etiam Sacerdos, Clericum, metu, mortis, occidens, offendit solam legem naturalem, quæ sola obligabat, non verò Ecclesiasticam; Quia hæc, in eo casu, & cum vitæ discrimine, non obligabat. Ergo ipse etiam, solius iuris naturalis pœnas incurrit, non verò iuris Ecclesiastici; Sicut enim se habet ignorantia, in ordine ad excusandum à legis transgressione; ita se habet metus, præsertim mortis, in lege humana.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

NEquè obstant rationes in contrarium. Ad primam enim respondetur, Sacerdotem, occidisse personam Deo consecratam,

secratam, solum materialiter; quia circumstantia personæ Sacræ, ratione metus, illum tunc non obligabat, magis quam si occidisset, inuincibiliter ignorans, esse Clericum, siue personam Deo consecratam; Non minus enim metus, habet vim excusandi à legis Ecclesiasticæ transgressione, quam ignorantia inuincibilis, eò quod lex Ecclesiastica non obliget cum graui detrimento ac incommodo. Sicut ergo, si Clericum occidisset, inuincibiliter ignorans, esse Clericum, sacrilegium non commisset, sed simplex homicidium contra legem naturalem; Ita illum occidens, metu mortis compulsus, sacrilegium non commisit, sed simplex homicidium contra legem naturalem, à cuius transgressione, metus, illum non excusauit.

12. Ad secundam respondetur; In ijs, quæ iuri diuino, ac naturali aduersantur, metum non excusare à pœna, ex vi illius iuris debitæ; A pœnâ autem debitæ ex vi alterius iuris, posse optimè excusare; Sicut enim excusare potest à transgressione alterius iuris, nempe humani, ita excusare potest etiam à pœna, per tale ius, transgressibus impositâ. Atque ita Sacerdotem, de facto, à pœna excommunicationis, & irregularitatis excusauit.

13. Ad tertiam, Respondetur; Pontificem ibi loqui, vel de communicatione in crimine; vt docet *D. Thomas quodlib. II. art. 9.* Vel de communicatione cum iniuriâ fidei, & contemptu censuræ, vt volunt, *Azor. tom. 1. lib. 1. c. 11. quæst. 1. Salas de legibus d. II. f. 1. num. 15. & Sayr. lib. 2. de cens. c. 14. num. 43.* alios referens; In quibus casibus, me-

tus non excusat à culpâ mortali, etiam contra Ecclesiæ prohibitionem, cum Ecclesia, in istis casibus, vbi agitur de bono communi Religionis, obliget etiam cum mortis periculo, vt *Quæst. præced. dictum est.* In his ergo casibus, sicut metus non excusat à culpâ mortali contra Ecclesiæ prohibitionem de non communicando cum excommunicato, ita non excusat à Censurâ.

Ad quartam respondetur; Idem omnino dicendum esse de Vxore, quæ metu mortis compulsâ, comisit incestum, quod dicitur, de Sacerdote, qui metu mortis, Clericum occidit; scilicet, illam incestum commisisse solum materialiter, perinde ac, si inuincibiliter ignorasset, eum, cum quo copulam habuit, fratrem esse Mariti; Ideoque nullam pœnam, à Iure Ecclesiastico impositam incurrisse; cum, ratione metus, nullo modo ius illud offenderit, sed peccauerit solum contrarius naturale, quod illam obligabat ad mortem potius subeundam, quam ad copulam illam permittendam; eadem enim prorsus est ratio, in vno casu, ac in alio.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Si lex aliqua Ecclesiastica, Missæ auditionem præciperet diebus festis sub pœnâ excommunicationis latæ sententiæ; omittentem tunc Missam metu mortis, excommunicationem non incursum, etiam si metus inueteretur in odium, ac contemptum Religionis. Quia omittens Sacrum, tunc peccaret ad summum contra legem

Ec 3 natu-

naturalem de Fide, ac Religione tuendâ; non verò contra legem humanam Ecclesiasticam, quia hæc non obligaret cum tanto incommodo: excommunicatio autem non incurritur, nisi præcisè contra ipsam legem Ecclesiasticam peccetur.

16 Secundò; Sacerdotem, qui, ad euadendam mortem sibi, ab alio cominatum, Clericum occidit, non teneri in confessione, Clericatus circumstantiam explicare, sed satisfacere dicendo; *occe-di hominem*. Cum enim hoc peccatum, sacrilegij circumstantiam non habuerit, consequenter illam explicare non tenetur, imo nec potest; confiteretur enim peccatum sacrilegij, quod verè non commisit; nisi tamen simul circumstantiam metus sibi illati explicaret.

17 Tertio; Sacerdotem, nullam irregularitatem ex celebratione contraxisse; Quia

non erat in statu Censuræ, ideoque, præmissa confessione simplicis homicidij, licite poterat celebrare.

Quartò; Eum, qui voueret, aliquod peccatum lege naturali prohibitum non committere; V. G. Non fornicari, si deinde, ad euadendam mortem, sibi cominatum, fornicaretur; non peccaturum peccato Sacrilegij contra Votum, sed solum peccato simplicis fornicationis. Cum enim Votum, sit veluti lex quædam priuata, quam homo sibi imponit; obligat solum ad instar legis Ecclesiasticæ, quæ ab homine imponitur; ideoque non obligat, cum graui detrimento, ac incommodo. In Confessione ergo satisfaceret dicendo; *fornicatus sum*; nec circumstantiam Voti explicare teneretur; imo nec posset, vt de circumstantia sacrilegij dictum est.

QVAESTIO XLI.

An metus grauis, à Legis Diuinæ positivæ transgressione, excuset.

CASVS.

1 CVM plures, in eadem Navi, ad loca Sancta trajcerent, in eaque vnicus esset Sacerdos; accidit vt Navis exortarepente tempestate, ad scopulum alliserit, atque ita fluctibus iactaretur, vt submersionis periculum immineret. Omnes, qui erant in Navi, imminentis periculi timore percussi, ad Sacerdotem statim confugerunt, vt ei peccata confiterentur; Et quia periculum imminens, tempus integrè confitendi non concedebat, singuli, vnum tantum, aut alterum peccatum, confessi sunt. Quæritur; Vtrum, contra præceptum de Confessione, integritate, mortaliter peccauerint.

SVM.